

Cuprins

Capitolul I. Mediul, un bun comun al umanității.....	1
Secțiunea 1. Protejarea mediului – un subiect la modă sau o necesitate?	1
Secțiunea a 2-a. Dezvoltarea durabilă ca mod de contracarare a globalizării ecologice.....	3
Secțiunea a 3-a. Ecologie și protecția mediului	8
Capitolul II. Metode și tehnici de protejare a mediului.....	13
Secțiunea 1. Constituirea unui cadru instituțional adecvat ca mijloc de eficientizare a protejării mediului	13
§1. Instituționalizarea dreptului mediului la nivel național.....	14
§2. Instituționalizarea dreptului mediului la nivelul Uniunii Europene	15
§3. Instituționalizarea dreptului mediului la nivel global.....	31
3.1. Organizații ale Națiunilor Unite.....	32
3.2. Organizații regionale.....	34
Secțiunea a 2-a. Dreptul ca metodă de realizare a protecției mediului.....	35
§1. Noțiunea de „mediu”	35
§2. Dreptul mediului – noțiune și particularități	36
§3. Internaționalizarea problemelor de mediu.....	37
§4. Dreptul european al mediului.....	41
Secțiunea a 3-a. Consacrarea dreptului fundamental al omului la un mediu sănătos ca instrument de realizare a obiectivului de protecție a mediului	44
§1. Noțiune și caracterizare	44
§2. Consacrarea juridică a dreptului la mediu sănătos	46
§3. Titularii dreptului la mediu sănătos	50
§4. Conținutul dreptului la mediu sănătos.....	50
§5. Drepturile-garanții ale dreptului la mediu sănătos	51

VI	Infracțiuni contra mediului înconjurător	
	Secțiunea a 4-a. Elaborarea unor strategii și politici de mediu - o altă cale spre realizarea unei protejări eficiente a mediului	53
	Secțiunea a 5-a. Tehnici specifice de protejare a mediului	56
	§1. Procedurile preventive.....	56
	§2. Mecanisme economico-fiscale	57
	§3. Evaluarea poluării mediului	59
	Secțiunea a 6-a. Cointeresarea ca mijloc de protejare a mediului.....	60
	Capitolul III. Răspunderea juridică pentru fapte care afectează mediul.....	61
	Secțiunea 1. Răspunderea civilă în domeniul mediului	61
	Secțiunea a 2-a. Răspunderea contravențională în dreptul mediului	66
	Secțiunea a 3-a. Răspunderea penală în domeniul protecției mediului.....	70
	Secțiunea a 4-a. Răspunderea internațională pentru fapte de mediu	71
	§1. Răspunderea statelor.....	72
	§2. Răspunderea organizațiilor internaționale	73
	§3. Răspunderea persoanelor fizice.....	73
	Capitolul IV. Dreptul penal ca mijloc de protejare a mediului	75
	Secțiunea 1. Criminalitatea de mediu – un nou domeniu al criminologiei.....	75
	§1. Factorii macro-criminogeni în infracționalitatea de mediu.....	79
	1.1. Factori criminogeni economici cu rol în determinismul devianței de mediu.....	80
	1.2. Factorii demografici.....	81
	1.3. Factorii socio-culturali	82
	1.4. Factorii politici.....	83
	§2. Reacția socială la infracționalitatea de mediu	83
	Secțiunea a 2-a. Necesitatea configurării unui drept penal al mediului.....	85

Secțiunea a 3-a. Situația actuală a dreptului penal al mediului.....	89
Secțiunea a 4-a. Infrațiunea de mediu ca temei al răspunderii penale.....	94
§1. Noțiunea și caracterizarea infrațiunii de mediu	94
§2. Obiectul infrațiunii de mediu.....	103
§3. Subiecții infrațiunii de mediu	104
3.1. Subiectul activ	104
3.2. Subiectul pasiv al infrațiunii de mediu.....	112
§4. Latura obiectivă a infrațiunii de mediu.....	112
§5. Latura subiectivă a infrațiunii de mediu	114
Capitolul V. Răspunderea penală pentru fapte de mediu în România	116
Secțiunea 1. Infrațiuni care încalcă principiul precauției în luarea deciziilor	118
§1. Analiza principiului	118
§2. Analiza infrațiunilor	125
2.1. Analiza infrațiunilor prevăzute în O.U.G. nr. 195/2005	125
Secțiunea a 2-a. Infrațiuni care aduc atingere principiului prevenirii riscurilor ecologice și a producerii daunelor... 130	
§1. Analiza principiului	130
§2. Analiza infrațiunilor.....	133
2.1. Infrațiuni prevăzute de Codul penal 1969	133
2.2. Infrațiuni prevăzute de O.U.G. nr. 195/2005, citată în continuare „Legea mediului”	138
2.3. Infrațiuni prevăzute în Legea nr. 111/1996, privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare.....	150
2.4. Infrațiuni care încalcă regimul juridic stabilit pentru gestionarea deșeurilor, prevăzute de O.U.G. nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor.....	167
Secțiunea a 3-a. Infrațiuni care aduc atingere principiului conservării biodiversității	169
§1. Analiza principiului	169
§2. Analiza infrațiunilor.....	170

VIII	Infracțiuni contra mediului înconjurător	
	2.1. Infracțiunile prevăzute de Codul penal	170
	2.2. Infracțiunile prevăzute de O.U.G. nr. 195/2005 ..	172
	2.3. Infracțiunile prevăzute de Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic	175
	2.4. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 46/2008, Codul silvic	192
	2.5. Infracțiuni prevăzute de O.U.G. nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura	233
	2.6. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 107/1996, Legea apelor	247
	Secțiunea a 4-a. Infracțiuni care aduc atingere principiului „poluatorul plătește”	259
	§1. Analiza principiului	259
	§2. Analiza infracțiunilor	260
	2.1. Infracțiunile prevăzute în O.U.G. nr. 195/2005 ..	260
	Secțiunea a 5-a. Observații cu privire la legislația internă....	266
	Capitolul VI. Unele soluții pentru îmbunătățirea activității de protejare a mediului prin mijloace de drept penal	270
	Secțiunea 1. Necesitatea elaborării unei strategii coerente și unitare în materie de protejare a mediului prin mijloace de drept penal	272
	Secțiunea a 2-a. Reconsiderarea rolului legii penale în activitatea de protejare a mediului.....	275
	Secțiunea a 3-a. Deschiderea spre o reconsiderare a conceptului de răspundere penală a persoanei juridice pentru fapte de mediu	278
	Secțiunea a 4-a. Asistența juridică internațională în materie de infracționalitate de mediu	283
	Secțiunea a 5-a. Mijloace de drept procesual penal în sprijinul protejării mediului.....	284
	Bibliografie selectivă	289

Bibliografie selectivă

BIBLIOGRAFIE STRĂINĂ

A. Tratate, Cursuri, Monografii:

1. *L. Brown* (coordonator), *Starea lumii/1999*, Editura Tehnică, București, 1999;
2. *L. Brown, C. Flavin, H. French* (coordonatori), *Starea lumii*, 2000, Ed. Tehnică, București, 2000;
3. *J. Terradillos Basco*, *El delito ecologico*, Collection estructurar y procesos, Serie derecho, Editorial tratta, Madrid, 1992;
4. *J. – L. Burban*, *Le Conseil de l'Europe*, Presses Universitaires des relation internationales, 8-eme editions, Paris, Dalloz, 1986;
5. *B. Commoner*, *Cercul care se închide*, Natura, omul și tehnica, Ed. Tehnică, București, 1980;
6. *J.-P. Deléage*, *Histoire de l'écologie- un science de l'homme et de la nature*, Ed. La Découverte, Paris, 1991;
7. *J. Fromageau, Philippe Guttinger*, *Droit de l'environnement*, Editions Eyrolles, 1993;
8. *K. Horvath, J. Rutteman*, *Legislația mediului – mijloc de acțiune*, editată de Fundația Milieukontakt, Amsterdam, 1997;
9. *S. Glaser*, *Droit international penal conventionel*, vol. I, Bruxelles, Estabilismment Emile Bruylant, 1970;
10. *D. Guihal*, *Droit répressif de l'environnement*, Ed. Economica, Paris;
11. *A. Kiss*, *Droit international de l'environnement*, Pedone, Paris, 1989;
12. *A. Kiss, D. Sheldon*, *Manual of European Environmental Law*, Cambridge, 1993;
13. *D. C. Kortan*, *Corporațiile conduc lumea*, Ed. ANTET, Oradea, 1998;
14. *O. Lomas*, *Frontieres of Environmental Law*, Warwick, 1991;

15. *H.-P. Martin*, Harald Schuman, Capcana globalizării, Ed. Economică, București, 1999;
16. *M. Prieur*, Droit de l'environnement, 2e édition, Dalloz, 1991;
17. *M. Prieur*, Droit de l'environnement, Paris, Precis Dalloz, 1984, p. 1026-1028;
18. *I. Romy*, Lers polutions transfrontieres des eaux – L'exemple du Rhin, Edition Payot, Lausanne, 1990;
19. *J.-C. Soyer*, Manuel de droit penal et de procedure penale. Libraire generale de droit et de jurisprudence, Paris, 1984;

B. Documente, rapoarte, periodice

1. *O.P. Dwivedi*, La science politique et l'environnement, dans la Revue internationale des sciences sociales, nr. 109/1996, UNESCO, p. 68-73;
2. *A. Kiss*, Modificările artificiale ale vremii, A.F.D.I., 1975, p. 796-799;
3. *A. Kiss*, Définition et la nature juridique d'un droit de l'homme à l'environnement, U.N.E.S.C.O., 1978, p. 22;
4. *L. Kramer*, Din capitolul aplicării directivelor comunitare în materie de mediu înconjurător, Revista Pieței Comune, nr. 313/1989, p. 23-25;
5. *X. Matharan*, La Justice penale de l'environnement, Les chaires de la securite interieure nr.9/1992, p. 75-77;
6. *R. Pelloux*, Vrais et faux droits de l'homme – problème de définition et de classification, R.D.P., Paris, 1981;
7. Background of the European Seminar „Criminal Law and the Environment”, in Proceedings of the European Seminar „Criminal Law and the Environment”, held in Germany in 1992, Edited by *H.-J. Albrecht and S. Leppa*, Forssa, 1992;
8. Notre planete, notre sante, Raport de la Commision Sante et Environment de I.O.M.S., Geneve, 1992;
9. Raport du neuvieme Congres des Nations Unies pour la prevention du crime et le traitement des delinquants, Cairo, 29 avril-8 mai 1995, Editat de Națiunile Unite;
10. Raportul prezentat la al VIII-lea Congres al O.N.U. pentru prevenirea infracționalității și sancționarea delincvenților, New York, 1990;

11. Raportul Conferinței O.N.U. pentru mediu și dezvoltare, document O.N.U., Rio de Janeiro, 1992;

12. Raportul Congresului O.N.U. de la Cairo 1995, pentru prevenirea criminalității și sancționarea delincvenților.

BIBLIOGRAFIE ROMÂNĂ

A. Cursuri, tratate, monografii

1. *I. M. Anghel, V. I. Anghel*, Răspunderea în dreptul internațional, Ed. Lumina Lex, București, 1998;

2. *G. Antoniu, C. Bulai, coordonatori*, Practica judiciară penală, vol. V, Ed. Academiei Române, București, 1998;

3. *A. Ardelean, C. Maior*, Ecologie socială și juridică, Ed. Servo-Sat, Arad, 1998;

4. *I. Bodunescu*, Flagelul terorismului internațional, Ed. Militară, București, 1978;

5. *F. Bran, I. Dincu*, Ecologie generală și protecția mediului, Ed. A.S.E., București, 2000;

6. *F. Bran, V. Rojanschi, G. Diaconu*, Politici ecologice, Ed. A.S.E., București, 1997;

7. *F. Coman*, Drept internațional public, Ed. Sylvi, București, 2001;

8. *N. Conea, E. Tanislav, C. Gheorghe, M. Conea*, Infrațiuni prevăzute în legile speciale, Editura Semne, București, 2000;

9. *V. Crețu*, Drept internațional penal, Ed. Tempus, București, 1996;

10. *A. Dincu*, Bazele criminologiei, Ed. Proarcadia, București, 1993;

11. *V. Dobrinoiu*, Drept penal, Partea specială, Ed. Lumina Lex, București, 2000, vol. I;

12. *V. Dobrinoiu, G. Nistoreanu, A. Boroș, I. Pascu, I. Molnar, V. Lazăr*, Drept penal, Partea generală, Ed. Europa Nova, București, 1997;

13. *C. Bulai*, Manual de drept penal, Ed. ALL, București, 1997;

14. *V. Dongoroz*, Tratat de drept penal, Reeditarea ediției din 1939 sub egida Asociației Române de Științe Penale, Editura Societății Tempus, București, 2000;

15. *M. Duțu*, Dreptul mediului, Tratat, vol I, Ed. Economică, București, 1998;
16. *M. Duțu*, Dreptul internațional și comunitar al mediului, Ed. Economică, București, 1995;
17. *M. Duțu*, Dreptul comunitar al mediului, Ed. Economică, București, 1997;
18. *M. Duțu*, Ecologie - filozofia naturală a vieții, Ed. Economică, București, 1999;
19. *M. Duțu*, Dreptul mediului, Tratat, abordare integrată, Editura Economică, București, 2003, vol. I și II;
20. *I. P. Filipescu, A. Fuerea*, Drept instituțional comunitar, Editura Actami, București, 1994;
21. *N. Giurgiu*, Legea penală și infrațiunea, Ed. Gama, Iași, 1996;
22. *G. Iancu*, Drepturile fundamentale și protecția mediului, Regia Autonomă Monitorul Oficial, București, 1998;
23. *I. Jinga*, Uniunea Europeană, realități și perspective, Ed. Lumina Lex, București, 1999;
24. *O. Manolache*, Drept comunitar, Ed. ALL, București, 1995;
25. *E. Lupan*, Dreptul mediului, Tratat elementar, partea generală, Ed. Lumina Lex, București, 1996;
26. *D. Marinescu*, Dreptul mediului înconjurător, ed. a III-a revăzută și adăugită, Casa de editură și Presă „Șansa” S.R.L., București, 1996;
27. *D. Manoleli*, Participarea publică în România, în Manualul de participare publică în luarea deciziilor de protecție a mediului, publicat de REC Budapesta, Ed. Lyra SRL, Târgu Mureș, 1994;
28. *R. I. Motica, A. Trăileanu*, Drept funciar, amenajarea teritoriului și protecția mediului, Ed. Lumina Lex, București, 1999;
29. *I. Muraru*, Drept constituțional și instituții politice, Ed. Lumina Lex, București, 2001;
30. *C. Nicolescu*, Ecologie și protecția mediului, Ed. Macarie, Târgoviște, 1996;
31. *G. Nistoreanu, V. Dobrinoiu, I. Pascu, Al. Boroi, I. Molnar, V. Lazăr*, Drept penal, Partea specială, Ed. Europa Nova, București, 1997;

32. *G. Nistoreanu, C. Păun*, Criminologie, Ed. Europa Nova, București, 2000;
33. *I. Oprescu*, Ecologie, Ed. Mirton, Timișoara, 1999;
34. *T. Pop*, Dreptul penal comparat, Partea generală, Cluj, 1928, vol. II;
35. *D. Popescu, F. Coman*, Drept internațional public, Ed. Ministerului de Interne, 1993.
36. *D. Popescu, A. Năstase, F. Coman*, Curs de drept internațional public, Casa de editură și presă Șansa SRL, București, 1994;
37. *I.G. Sion*, Ecologie și drept internațional, E.S.E., București, 1990;
38. *R.M. Stănoiu*, Criminologie, Ed. Oscar Print, București, 1999;
39. *C. Stătescu, C. Bîrsan*, Drept civil, Teoria obligațiilor, Ed. ALL, București, 1993;
40. *I. Tanoviceanu*, Curs de drept penal, Ed. Socec, București, 1912, vol. I;
41. *M. Uliescu*, Dreptul mediului înconjurător, Ed. Fundației „România de Mâine”, București, 1998;
42. *A. Ungureanu, A. Ciopraga*, Dispoziții penale din legi special, Ed. Lumina Lex, București, 1998, vol. IV;
43. *N. Volonciu*, Tratat de procedură penală, Ed. Paideea, București, 1999, vol. I, p. 402-412;
44. *V. Zdrenghia*, Dreptul mediului și al dezvoltării durabile, Ed. Le Mot, București, 1997, vol. I.
45. B. PERIODICE, STUDII:
46. *G. Antoniu*, Răspunderea penală a persoanei juridice, în R.D.P. nr.1/1996, p. 9-15;
47. *N. Conea*, Infrațiuni prevăzute de Legea nr. 103/1996 privind fondul cinegetic și protecția vânatului, în Dreptul nr. 8/1997, p. 62-67;
48. *M. Duțu*, Regimul juridic al autorizațiilor de mediu, în Revista Economică, nr. 3/2000, p. 34-41;
49. *A. Eminovici*, Cercetarea legislației Comunității Europene în materie de protecție a mediului și propuneri pentru asimilarea unor reglementări în legislația națională privind protecția mediului, studiu realizat pentru Ministerul Cercetării și Tehnologiei, 1997;

50. *H. Dumbravă*, Considerații asupra unor incriminări din Codul silvic, în RDP nr. 4/1997, p. 63;
51. *M. Duțu*, Specificul sancțiunilor de drept al mediului, în Dreptul nr. 10-11/1994, p. 71-89;
52. *M. Duțu*, Legea protecției mediului, în Dreptul nr. 5/1996, p. 3-12;
53. *M. Duțu*, Recunoașterea și garantarea dreptului la un mediu sănătos în legislația românească, în RRDO nr. 2/1998, p. 54;
54. *M. Duțu*, Particularități și dimensiuni ale dreptului internațional al mediului, în Dreptul nr. 10/1999, p. 3-13;
55. *M. Duțu*, Regimul juridic al autorizațiilor de mediu, în Revista Economică nr. 3/2000, p. 34-41;
56. *V. Gheorghe*, Cibernetica riscului și securității tehnologiilor și echipamentelor nucleare, în Revista Energetică nr. 1/1986, p. 302;
57. *E. Lupan*, Raporturile juridice de protecția mediului de viață al populației, în Dreptul nr. 12/1997, p. 7;
58. *R. Lușașcu*, Unele probleme în legătură cu infracțiunile prevăzute de Legea fondului cinegetic și a protecției vânatului, în Dreptul nr. 1/1998, p. 79-83;
59. *I. Marinache*, Dreptul la un mediu sănătos, în RRDO nr. 1/1994, p. 18-22;
60. *I. Marinache*, Solidaritate și cooperare pentru afirmarea dreptului la un mediu sănătos, în RRDO nr. 2/1998, p. 55-57;
61. *I. Moroianu Zlătescu*, Dreptul la mediu – drept fundamental al omului, în RRDO nr. 2/1998, p. 46-47;
62. *S. Mărculescu*, Manual de protecția mediului, CNE-PROD, 2000;
63. *T. Folea*, Clima noastră cea de toate zilele, în Revista Lumea Magazin nr. 12/2000, p. 52-54;
64. *A. Paicu*, Infrațiunile privind regimul silvic și administrația fondului forestier național, în Dreptul nr. 1/2000, p. 25;
65. *I. Pascu, I. Teodorescu*, Dreptul mediului și dreptul penal, în RRDO nr. 2/1998, p. 60;
66. *V. Păvăleanu*, Aspecte teoretice privind infracțiunile prevăzute în noul Cod silvic, în Dreptul nr. 9/1997, p.83;

67. *V. Păvăleanu*, Noua reglementare privind infracțiunile de braconaj și furt piscicol, în *Dreptul* nr. 9/2001, p. 3-7;
68. *F. Streteanu, R. Chiriță*, Răspunderea penală a persoanelor juridice în dreptul belgian, în *RDP* nr. 1/2000, p. 112-123;
69. *A. Turianu*, Încadrarea juridică a faptei de deținere fără drept de capse genofix de implantat bolțuri, în *Dreptul* nr. 2/1997, p. 98-100;
70. *B. Ungureanu*, Noi reglementări ale domeniului silvic, în *RDP* nr. 2/2000, p. 80;
71. *M. Vlad*, Fundamentarea unei etici a mediului. Atribuțiile ombudsmanului specializat pe probleme de protecția mediului, în *Dreptul* nr. 5/1998, p. 57-61;
72. *G. Voinea*, Considerații pe marginea unor incriminări cuprinse în Noul Cod silvic, în *Dreptul* nr. 6/1997, p. 46;
73. *G. Voinea*, Modificări ale Codului silvic, în *Dreptul* nr. 3/2000, p. 98;
74. *G. Voinea, L. Beceru, I. Dumitru, D. Ciuncan*, Modificări ale Codului silvic, în *Dreptul* nr. 3/2000, p. 97.
75. *E. Lupan*, Dreptul la indemnizație al victimei poluării, în *Dreptul* nr. 9/2002, p. 79-80;
76. *E. Lupan*, Cu privire la noțiunea juridică a prejudiciului ecologic, în *Dreptul* nr. 3/2003, p. 84.
77. *E. Lupan*, Accesul la informație și la justiție în probleme de mediu, în *R.D.* nr. 9/2003, p. 115;
78. *I. Moroianu Zlătescu*, Dreptul la mediu – drept fundamental al omului, în *RRDO* nr. 2/1998, p. 46-47;
79. *M. Uliescu*, Consacrarea dreptului la mediu în Constituția României, în *Palatul de Justiție*, nr. 4/2003, p. 3.